

מכון או"ת להכשרת רבנים ומחנכים לקהילות ישראל

תכניות ופעולות לפורים

כתב, ערך וליקט הרב בנג'י מאירס

עיקר חג הפורים סובב סביב ארבעת המצוות העיקריות של היום: מקרא מגילה, משתה, משלוח מנות ומתנות לאביונים. מעבר לכך ישנם מנהגים שונים, כולל מסיבות (עדלידע ושוק פורים), תחפושות, אזני המן ועוד. השמחה גדולה, ועל כל מחנך ורב לדאוג שהשמחה תהיה בגדר שמחת היום ושמחה של מצוה, ולא רק שמחה של שכרות והשתוללות.

מובאים כאן רעיונות שונים לתכניות. חלקם לבתי כנסת וחלקם לבתי ספר, אך הרוב מתאימים לשניהם. כמובן שזו היא רק רשימה חלקית של שלל האפשרויות שעומדות בפני הרב והמחנך בתקופה עשירה זו של השנה, ואנו נשמח לשמוע מכם על כל מה שאתם עושים אצלכם בקהילה.

מקרא מגילה

מומלץ מאוד לקיים לפחות שתי קריאות בלילה וכן שתי קריאות ביום, כדי שהורים לילדים קטנים יוכלו להגיע לקריאה, לשמוע את כולה כהלכתה, מבלי שילדים קטנים יפריעו להם. יש לבקש ממי שמגיע לקריאה השנייה להירשם מראש, כדי לדעת האם צריך לחכות עוד דקה או שתיים עד שיגיעו מהבית. בזמן הקריאה אפשר לארגן פעילות נפרדת לילדים קטנים, כדי שיהיה להם מקום ללכת ולא להפריע להורים לשמוע את המגילה. הפעילות יכולה ואף צריכה לכלול גם קטעים מהמגילה (הרבה המני-ים). אם מארגנים מסיבה לאחר קריאת המגילה, הפעילות הזו תסתיים באותו זמן שמסתיימת התפילה, והמדריכים יגיעו לקריאה השנייה בבית הכנסת.

אם יש קריאת מגילה לנשים ע"י נשים, להודיע מראש שמותרת אך ורק נוכחות נשית, ולא יורשו להיכנס אפילו אבות או קרובי משפחה של הקוראות. כמובן שיש לעשות זאת בצורה נעימה. את הקריאה ניתן לחלק בין נשים בקהילה, ולשם כך דרוש פרסום מראש והרשמה לנשים ליטול חלק בקריאה.

ניתן לשלב אטרקציות שונות בעת קריאת המגילה. כמובן שעל כל אחד ואחד לחשוב האם פעילות כזו תוסיף או תגרע מהאוירה הרצויה. כמו כן, יש לברר על כל שינוי בקריאה הרגילה האם הדבר נחשב להפסק מבחינה הלכתית. אם כן, יש לפרסם שהקריאה היא איננה הלכתית, ולדאוג שתהיה גם קריאה ללא הפסק למעוניינים. דוגמאות לאטרקציות:

1. להראות על מסך גדול לפני תחילת כל פרק סרטון שמסביר מה הולך לקרות. אפשר להקליט מראש את הרב או חברי קהילה אחרים. אפשר לעשות זאת כפרוייקט בשיתוף עם בית הספר או תלמידי ה-Sunday School. למעלה הבאנו רעיון נוסף של שילוב תמונות, מצגת והסברים תוך כדי הקריאה.
2. להציג על המסך את טקסט המגילה בשפת המקום, כדי שאנשים יוכלו לעקוב ולהבין את הנקרא.
3. להציג, עם שחקנים, לפני תחילת כל פרק את מה שהולך לקרות.
4. להשתמש בקולות שונים לכל דמות במגילה (מומחים בלבד ©)
5. לחבוש כובע שונה לכל דמות במגילה.
6. כל פעם שמזכירים את המילה "משתה" לזרוק סוכריות וכד' לקהל.

מכון או"ת להכשרת רבנים ומחנכים לקהילות ישראל

משתה

את המשתה אפשר לקיים בכמה דרכים, מהסעודה המסורתית בבית, שאליה מזמינים אורחים, ועד לסעודה קהילתית או סעודה בבית אבות וכדומה. סעודה קהילתית אפשרית בלפחות שתי דרכים:

1. כולם יחד בבית הכנסת/בית הספר

מארגנים סעודה אחת גדולה שאותה מכינים מתנדבים, בהשגחת אדם מוסמך, או שמביאים קייטרינג. מומלץ מאוד שתהיה הרשמה מראש כדי לדעת כמה אוכל צריך להכין. לגבי תשלום, אם נמצא תורם שלוקח על עצמו את הוצאות הסעודה, אין צורך בתשלום מצד חברי הקהילה, אך לעיתים רצוי לדרוש דמי רצינות. אם אין תורם, יש לשקול האם המוסד רוצה לקחת על עצמו את הוצאות הסעודה (למעט דמי רצינות) כדי להכניס אנשים, או שמא אין באפשרות המוסד להוציא סכומים כאלה ולכן צריך לגבות תשלום כדי לכסות את ההוצאות.

לגבי שתייה, הדבר תלוי בכללי המקום (בית ספר לעומת בית כנסת וכו'). במקום שלא דורשים תשלום מלא, אפשר בהחלט לומר לאנשים להביא משקאות חריפים משלהם, כמובן מתוך שמירה על הלכות כשרות וסתם יינם.

2. כולם יחד אבל בבתים שונים.

עובדים עם מסעדה/קייטרינג שיכול לספק אוכל שבדרך כלל לא מוצאים בעיר (אוכל סיני/הודי/פרסי וכד') ומזמינים אצלם את האוכל. אנשים נרשמים מראש, ומסדירים מספר משפחות יחד שבדרך כלל לא יוצא להם להיות אחת אצל השנייה. האוכל מגיע קפוא לפני פורים, והחלוקה מתבצעת בבוקר החג שיהיה זמן לחמם אותו בבית.

משתמשים בכלים חד-פעמיים, ומכיוון שהאוכל מגיע ממקום כשר, יש אפשרות לבקש ממשפחה שאינה שומרת כשרות או שגרה במרחק נסיעה מבית הכנסת לארח אחרים, משום שאחרת בדרך כלל הם אינם מזמינים אנשים אליהם, או שאנשים שומרי שבת וכשרות לא יתארחו אצלם. בנוסף לחלוקת האוכל יש לחלק ערכות עם מגוון משחקים, מערכונים, דברי תורה ורעיונות לפעילויות המתאימות לגילאים שונים.

לגבי תשלום, הגישה כאן היא כמו בפיסקה הקודמת.

בנוסף לחלוקת האוכל, מבקשים מראש מהאורחים להיות אחראים על דברים בסיסיים (כלים חד פעמיים, שתייה קלה וחריפה, תוכן תורני/חינוכי/היתולי לסעודה).

משלוח מנות

משלוח מנות קהילתי יכול להיות מיזם מוצלח ביותר גם בחיזוק הקשר בין חברי הקהילה, וגם כגיוס תרומות לקהילה. ישנם אירגונים שמספקים את השירות הזה. ראו לדוגמה את האתר

www.purimproject.com

לא לשכוח את חברי הקהילה שאינם נמצאים פיזית בקהילה, ובמיוחד סטודנטים באוניברסיטה או בוגרי תיכון הנמצאים שנה בארץ.

מכון או"ת להכשרת רבנים ומחנכים לקהילות ישראל

מתנות לאביונים

בנוסף לחלוקת צדקה לאביוני עירך, ניתן גם לעבוד עם ארגונים כמו "עוד יוסף חי" המחלקים צדקה בארץ בפורים עצמו. קודם פורים יוצרים איתם קשר עם הבעת רצון לעבוד יחד, וביום הפורים עצמו מתקשרים ואומרים להם כמה כסף תתרמו להם. הם יחלקו את הכסף לנזקקים בארץ, ולאחר פורים שולחים להם צ'ק על הסכום שסוכם (<http://www.odyosefchai.org/#!matanot-levyonim>).

מסיבה

לאחר קריאת המגילה בערב, ניתן לארגן מסיבת פורים קהילתית. במסיבה אפשר לשלב תחרות תחפושות לילדים/מבוגרים/משפחות, הצגות, שירים ועוד. אם יש קטע אומנותי שרוצים שכולם יהיו נוכחים בה, יש לנסות ולסדר את הלוי"ז כך שמי שמשתתף בקריאת המגילה השנייה יספיק לשמוע את המגילה וגם להגיע לחלק הבידורי. כמו כן, יש לדאוג לשמור אוכל לאלו שנמצאים בקריאה השנייה.

אלכוהול

הנושא מסובך ומורכב, במיוחד בקרב בני נוער, ויש לקבוע מדיניות בכל מקום ומקום. האם מסיבה בבית הכנסת תכלול שתיית אלכוהול, ואם כן, האם יש דרך לפקח על צריכתו? באופן כללי ביותר, מומלץ לשתף פעולה עם כל הגורמים הרלוונטיים כדי להגיע להסכם ולמצוא דרך פעולה שתבטיח את שלמותם ובריאותם של השותים והסובבים: הורים, בית הספר, בית הכנסת, רב הקהילה וגם את בני הנוער בעצמם. כדאי מאוד לקיים קריאת מגילה ומסיבת פורים שתהיה אטרקטיבית לנוער כדי שהם לא יסתובבו לבד ויחפשו מקומות אחרים לקיים שם את מצוות החג בלי השגחה ראויה.